

Ekonomisk rapport januari-februari 2021

Funktionsstödsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Ekonomisk översikt.....	4
Ekonomiska konsekvenser av coronaviruspandemin.....	5

Sammanfattning

Funktionsstödsnämndens ekonomiska utfall för perioden januari-februari visar en negativ budgetavvikelse.

Årets resultat för funktionsstödsnämnden i sin helhet prognostiseras till en budget i balans under förutsättning att statsbidrag för ekonomiskt stöd till följd av Covid-19 betalas ut även 2021. Merkostnaderna till följd av åtgärder i samband med viruspandemin uppskattas till 60 Mkr och baseras på antagandet att behovet av personalförstärkning och skyddsutrustning kvarstår under perioden januari-augusti 2021.

Det råder en stark osäkerhet i prognosen då inga beslut om statlig kompensation för merkostnader till följd av Covid-19 är tagna för 2021. Det finns en osäkerhet även när det gäller utvecklingen med hänsyn till viruspandemin och som kan påverka det ekonomiska resultatet under 2021 och framöver. Virusutbrottets konsekvenser befaras kvarstå även efter att pandemin avtar, i form av bland annat en ökad vårdtyngd bland vissa av nämndens målgrupper.

I övrigt prognostiserar vissa av nämndens verksamheter en negativ budgetavvikelse efter årets två första månader vilket balanseras av överskott inom andra verksamheter.

En stor osäkerhet råder gällande utvecklingen inom den personliga assistansen när det gäller volymökningen i form av fler ärenden men särskilt gällande antalet beviljade timmar per ärende. Även utvecklingen inom andra verksamheter såsom särskilda boenden, hemtjänst och hälso- och sjukvårdsverksamheten kan påverka årets resultat men omfattningen är i dagsläget svårt att uppskatta.

Funktionsstödsnämnden prognostiserar en budget i balans gällande investeringsramen.

Nämnden arbetar långsiktigt med effektiviseringsåtgärder, det är ett arbete som sträcker sig över tid och genomsyrar både planering och det löpande arbetet. Vid sidan om ett intensivt arbete för att minimera riskerna och möta konsekvenserna av virusutbrottet fortsätter därför det löpande effektiviseringsarbetet och planeringen inför kommande period i förvaltningen.

Ekonomisk översikt

Årets resultat prognostiseras efter februari månad till en ekonomi i balans, under förutsättning att statlig kompensation för merkostnader till följd av den pågående pandemin betalas ut även under 2021. Prognosen utan en bedömd statlig kompensation för merkostnader är ett underskott om 60 Mkr. Under rådande omständigheter och med tanke på det osäkra läget när det gäller utvecklingen under kommande månader är det dock svårt att göra en träffsäker prognos för helåret. Utvecklingen kommer att noggrant följas upp och helårsprognosen revideras i enlighet med förändringar och nya beslut på riksnivå.

För perioden januari-februari 2021 redovisar nämnden en negativ budgetavvikelse. Den pågående pandemin leder till ett fortsatt behov av personalförstärkning och skyddsutrustning i verksamheten, vilket leder till ökade kostnader i förhållande till budget.

Kostnadsutvecklingen under året präglas av en viss osäkerhet även utan hänsyn till merkostnader till följd av viruspandemin. Det kommer därför under året krävas en noggrann uppföljning och kontroll av utvecklingen och en beredskap för att vidta åtgärder för att uppnå en budget i balans.

Inom personlig assistans LSS kan tillkomsten av nya ärenden samt behov av utökning inom befintliga ärenden leda till kostnadsökningar som inte ryms inom beslutad budgetram. Antalet brukare med insatsen personlig assistans LSS ökade med 91 personer eller 82 procent under perioden 2016-2020. Antalet utförda timmar ökade från 263 234 till 499 744 eller ca 90 procent under samma period. För 2021 bedöms i synnerhet antalet timmar per ärende öka vilket tillsammans med helårseffekten för tillkomna ärenden under 2020 riskerar leda till en budgetavvikelse. Höjningen av assistansersättningen med 3,5 procent till 315 kronor per timme innebär en ökad kostnad 2021 då ersättningen till externa utförare av personlig assistans LSS följer nivån på assistansersättningen som beslutas av regeringen, vilket också kan få en påverkan på årets resultat.

Under senare år har det skett en volymminskning gällande personer med personlig assistans enligt SFB till följd av Försäkringskassans åtstramning i bedömningen av rätten till assistansersättning. Budgeterade medel för kostnader avseende de första 20 assistanstimmarna i veckan gällande personer som beviljats personlig assistans enligt SFB har minskat mellan åren och frigjorda ekonomiska resurser har kunnat bidra till finansieringen av volymökningen inom personlig assistans LSS. Höjningen av timschablonen med 3,5 procent istället för som tidigare år 1,5 procent har dock minskat den ekonomiska effekten av lägre volymer inför budget 2021.

Utvecklingen av volymerna för ärenden enligt SFB är något som kräver noggrann uppföljning. Enligt Försäkringskassans statistik beviljades bara 17% av de personer som sökte assistansersättning vid sin första ansökan under 2020. Försäkringskassan konstaterar dock att antalet assistansberättigade har slutat minska från och med det andra halvåret 2020, eftersom fler personer söker assistansersättning. Den brutna trenden kan innebära att den tidigare minskningen av antalet ärenden med assistansersättning enligt SFB stannar av vilket kan komma att påverka det ekonomiska resultatet.

För att, utöver bättre förutsättningar för målgruppen även uppnå kostnadseffektivitet när det gäller särskilt boende enligt socialtjänstlagen, arbetar förvaltningen med att erbjuda boende på hemmaplan istället för en extern plats. I lämpliga fall möjliggörs också för brukare som bor externt att återvända till Malmö. Antalet externa platser SoL har minskat från 119 i snitt per månad år 2018 till 113 i snitt år 2020. I februari 2021 hade 109 personer en extern plats i särskilt boende.

Ett minskat antal externa platser innebär ett utökat behov av SoL-boendeplatser i egen regi då

efterfrågan på särskilt boende är stor. Ett behov av platser på hemmaplan som inte kan tillgodoses i önskad takt kan leda till ökade kostnader och en negativ budgetavvikelse.

Hemtjänsten är en annan verksamhet som uppvisar en osäkerhet gällande den ekonomiska utvecklingen under året. Förvaltningen köper merparten av utförda hemtjänsttimmar från hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen. Genom att bygga upp team för stöd och service, arbetar förvaltningen med att ta över utförandet av samtliga hemtjänstinsatser, en satsning som leder till ökade kostnader under en inledningsfas. Förvaltningen arbetar löpande med att bygga upp strukturer och arbetssätt för det pågående och framtida arbetet.

Coronavirusutbrottet 2020 ledde till en fördröjning och svårigheter med att ta över utförandet av hemtjänstinsatser från hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen trots tillgängliga personalresurser, med konsekvenser som fortlöper även 2021. För att minimera smittoriskerna och möta en ökad oro hos målgruppen måste maximal försiktighet tillämpas vid övertag av verksamhet, vilket försenar processen och genererar extrakostnader.

Inom hälso- och sjukvårdsverksamheten kräver den rådande situationen att även under 2021 tillsätta tjänster med inhyrd personal vid akut behov, vid rekryterings svårigheter samt vid tillsättning av sjukfrånvaro. Detta kan innebära att det kan bli svårt att under 2021 få ner kostnaderna för extern bemanning, beroende på utvecklingen under året.

Andra verksamheter kan uppvisa en positiv budgetavvikelse under året, exempelvis genom lägre volymer än budgeterat inom vissa insatser enligt LSS eller SoL. Inom förvaltningsövergripande verksamhet kan reserverade medel för oförutsedda händelser balansera andra underskott. Även statsbidrag, till exempel för varaktig vård från Migrationsverket, kan påverka årets resultat positivt om erhållna medel överskrider den budgeterade intäkten. När det gäller utbyggnaden av LSS-boenden förväntas planerade gruppboendestäder att starta under året. Endast mindre förseningar gällande planerad start kommer att ske, vilket innebär ett förväntat överskott för LSS-utbyggnad men som blir betydligt mindre än tidigare år. Även en viss fördröjning i start av nya dagliga verksamheter verkar generera överskott.

Nämnden arbetar långsiktigt med effektiviseringsåtgärder, det är ett arbete som sträcker sig över tid och genomsyrar både planering och det löpande arbetet. Arbetet pågår med att identifiera, konsekvensbeskriva och beräkna förslag på fler effektiviseringsåtgärder som kan bidra till att uppnå en budget i balans för 2021 och kommande år.

Funktionsstödsnämnden prognostiserar en budget i balans gällande investeringsramen.

Ekonomiska konsekvenser av coronaviruspandemin

Coronapandemins påverkan på samhälle och ekonomi förutspås fortsätta under året.

Den statliga kompensationen för sjuklönekostnader dag 2-14 har förlängts till att innefatta perioden januari-april 2021. Ersättningen beräknas på samma sätt som under perioden augusti-december 2020, med utgångspunkt i högre sjuklönekostnader än vad som kan anses normalt och enligt olika procentsatser beroende på storleken på arbetsgivarens totala lönekostnader. Funktionsstödsförvaltningen har erhållit 6 Mkr i kompensation för sjuklönekostnader för januari och februari månad.

Det saknas i nuläget information om eventuell fortsatt statlig ekonomisk kompensation till kommuner under 2021, avseende dels kompensation för sjuklönekostnader efter april månad och dels statsbidrag för merkostnader till följd av viruspandemin. En begränsad kompensation

respektive avsaknad av statsbidrag innebär kännbara konsekvenser för funktionsstödsnämndens ekonomi under året.

Den rådande situationen gör att det finns behov av att bibehålla rekryteringsteamet och tillgodose en förstärkt bemanning i verksamheten och, beroende på hur situationen utvecklas, kanske även utöka bemanningen ytterligare under åtminstone första delen av 2021. Även behovet av skyddsutrustning kvarstår och kan öka ytterligare beroende på utvecklingen. Det kan finnas ytterligare behov av IT-utrustning under våren samt andra inköp som behöver ske för att kunna genomföra anpassade aktiviteter, t.ex. aktiviteter som möjliggör mer utevistelse. Även behovet av utbildningsinsatser och stöd till chefer och medarbetare kvarstår och bedöms öka i en trött och ansträngd organisation.

Viruspandemin och dess utveckling under 2021 utgör en osäkerhetsfaktor för nämndens prognostiserade resultat på årsbasis. Prognosen är beräknad enligt antagandet att behovet av förstärkt bemanning och skyddsutrustning kvarstår på nuvarande nivå under perioden januari-augusti och genererar merkostnader om 60 Mkr under samma period.

Enligt tidigare beslut skulle Socialstyrelsen betala ut endast 91,4% av ansökt statsbidrag för perioden februari-november 2020. Att Socialstyrelsen i februari beviljade även statsbidrag för resterande 8,6% av ansökt belopp utgör en positiv påverkan på nämndens ekonomiska resultat 2021, dock i mindre omfattning. Det är också positivt om regeringen beslutar om att retroaktivt utöka ersättningsperioden för 2020 till att omfatta även december månad.

Att pandemin kan resultera i långsiktiga konsekvenser för funktionsstödsnämndens målgrupper och därmed ökat behov av resurser inom verksamheten är en annan osäkerhetsfaktor gällande årets ekonomiska resultat. En eventuellt försämrad hälsostatus till följd av att den enskilde avstått från insatser som daglig verksamhet eller ledsagarservice under en längre tid kan leda till ökat behov av stöd framöver. Även tillgången till sociala arenor krymper med en risk för en försämrad psykisk hälsa som följd, vilket kan leda till en ökad efterfrågan av insatser inom nämndens socialpsykiatriska område under 2021 och framöver.

Nämndens planerade förändringar och satsningar kan också bli försenade till följd av pandemin. Som exempel kan övergången från daglig verksamhet till lönearbete fortsatt möta utmaningar i form av en fördröjd samarbetsprocess med företag och andra externa aktörer.

Även rehabiliteringsinsatser påverkas av pandemin och övertaget av utförandet av hemtjänstinsatser från hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen fördröjs till följd av målgruppens oro för smitta i rådande situation.